

Vår saksbehandler
Thor E. Lexow

Vår dato
2020-09-01
Deres dato
2020-02-26

Vår referanse
TEL
Deres referanse
20/825-1

Kommunal og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

VKEs kommentar til rapporten Forsvarlig Byggkvalitet fra Byggkvalitetutvalget

VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi, er en arbeidsgiverforening som organiserer ventilasjons-, kulde- og varmepumpebedrifter. VKE har i dag 225 medlemsbedrifter i hele verdikjeden. VKE er en bransjeforening i Byggenæringens landsforening (BNL) og tilsluttet NHO.

Det vises til høring om rapporten "Forsvarlig byggkvalitet – kompetanse, kontroll og seriøsitet".

Generell tilbakemelding om rapporten

VKE er en bransjeforening i BNL. Vårt høringssvar må sees i sammenheng med BNLs høringssvar og er en utdyping og komplettering av spesielle forhold som er betydning for vår bransje.

I likhet med BNL er VKE enig i at det er behov for et kvalitetsløft i bransjen. VKE arbeider for det skal bli enklere å drive seriøst og at seriøse bedrifter vinner frem. I det ligger også oppgaven å jobbe frem og støtte tiltak som gjør det vanskeligere å være useriøs. Løsningen må finnes gjennom økt bestillerkompetanse og ved at det skal lønne seg for leverandører å levere kvalitet. En mer formålstjenlig innretning på kontroll i alle ledd vil være et viktig virkemiddel slik at byggfeil og arbeidslivskriminalitet effektivt blir avdekket. Lovgivningen og aktørenes kvalitetsregimer må samvirke på en effektiv måte.

Krav til kompetanse

I likhet med BNL mener VKE at kompetanse i alle ledd er avgjørende for kvaliteten i prosjektene. Vi mener det må stilles kvalifikasjonskrav både til utførende og prosjekterende. For at offentlige og private bestillere enkelt skal kunne få informasjon om foretakenes kompetanse, anbefaler også vi at det opprettes et kvalifikasjonsregister. VKE støtter kompetansekrav til enkeltpersoner. Dette vil også styrke respekten for fagutdanningen.

Videre må kompetanse dokumenteres. Innen prosjektering og utførelse kulde- og varmepumpeinstallasjoner i bygg er det økte bruk av klimavennlige kuldemedier, som enten er brannfarlige, giftige, eller arbeider med høyt trykk. Dette er forhold som stiller klare krav til at kompetanse er dokumentert. Det arbeides i dag med en europeisk standard (prEN ISO 22712) med kompetansekrav til personer som utfører alt fra prosjektering og utførelse av kuldeanlegg til service, vedlikehold og demontering.

I likhet med BNL mener VKE at det må i tillegg legges bedre til rette for å formalisere erfaring og praksis, gjennom utdanningssystemet, særlig praksiskandidatordningen og modulbaserte

videreutdanninger. Dette gjelder spesielt for den nye fagutdanningen for ventilasjonstekniker som er blitt etablert i forbindelse med fagfornyelsen 2020 i yrkesfaglig utdanning.

Byggkvalitet og byggfeil – byggskaderegister

I likhet med BNL mener VKE at kontroll og tilsyn er verktøy for å oppdage byggfeil i alle prosjektets stadier og for å oppdage useriøse aktører. VKE mener at både bygge- og driftsstadiet må sees i sammenheng når det gjelder å oppdage byggfeil.

Byggfeil kan føre til både dårlig inneklime og unødig energibruk. Godt inneklime er et viktig aspekt ved byggkvalitet. Energiloven med forskrift setter krav til energimerking ved omsetning og utleie av bygg og energivurdering av varme-, ventilasjon- og klimaanlegg.

VKE mener at energimerkeordningen for bygninger og energivurdering av tekniske anlegg må videreutvikles for å avdekke byggfeil på anleggene og derved bedre byggkvaliteten. Etter vår oppfatning er dette en ordning som ikke er blitt utnyttet godt nok for å sikre at krav til inneklime og helse i byggt teknisk forskrift er ivaretatt.

NVE som er tilsynsmyndighet for energimerkeforskriften for bygninger, viser til at plikten til energivurdering av tekniske anlegg i liten grad er fulgt. VKE anbefaler at man videreutvikler dagens ordninger med energivurdering av tekniske installasjoner for varme-, kjøle- og ventilasjonssystemer. Hvordan registeret fra energivurderinger av tekniske anlegg og avdekkede byggfeil på tekniske anlegg kan kobles opp mot et byggskaderegister må utredes nærmere.

Lovregulerte yrker

VKE er fageier til to yrkesutdanninger med fagbrev; kulde- og varmepumpemontør og ventilasjonstekniker. Begge yrkene er innordnet under yrkesfaglig utdanning i elektrofag.

VKE er positive til Byggkvalitetutvalgets anbefaling om lovregulering av yrker. Slik vi ser det er en fremtidig lovregulering av yrkene for kulde- og varmepumpemontører og ventilasjonsteknikere nødvendig. Kulde- og varmepumpemontør og ventilasjonstekniker er elektrofag og utfører arbeider på elektriske utstyr og maskiner i grensesnittet mellom elektriske anlegg og maskin. Kvalifikasjonskrav for dem som arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr er gitt av forskrift (FEL). I forskriften er det gitt krav om fagbrev innenfor elektrofag som er relevant for de aktuelle arbeidsoppgavene. Person med fagbrev som ikke omfatter elektriske anlegg, men som har fagutdanning med opplæring i til- og frakopling ved feilsøking og feilretting av komponenter som ellers faller inn under deres fagområde, kan utføre slike oppgaver.

I tillegg arbeider kulde- og varmepumpemontøren med kuldemedier som kan være giftige, brannfarlige og under meget høyt trykk (mer enn 100 bar for CO₂-kuldeanlegg).

Ventilasjon- og klimainstallasjoner i bygg øker i omfang og har en økende grad av kompleksitet, vanskelighetsgrad og HMS-relaterte forhold, noe som gjør at konsekvensene blir store ved feil utførelse. Dersom installasjonene blir installert feil og ikke fungerer har det store samfunnsmessige- og personlige konsekvenser mht. brannsikkerhet, hygiene, smitte, sykdom, liv og helse, forurensning, miljøskader og ikke minst økonomi.

VKE er enige med Byggkvalitetutvalget om en personlig godkjenning med kompetansekrav som omfatter en samlet helhetsvurdering av formell utdanning, yrkeserfaring og

realkompetanse. Installasjonene krever at utøverne har et yrkesbevis/ kvalifikasjonsbevis for å utføre yrket.

En lovregulering av ovennevnte yrker vil bidra til at tekniske installasjoner i bygg blir utført forsvarlig og redusere omfanget av byggskader.

VKE deltar gjerne i videre arbeid

VKE representerer en bransje som er viktig for byggkvalitet og et seriøst arbeidsliv. VKE ønsker å bidra videre arbeid med å konkretisere tiltakene beskrevet i rapporten. Vi har gjennom en årrekke hatt et godt samarbeid med direktorater og departementer som er ansvarlig for tiltakene og vi ønsker å fortsette dette gode samarbeidet som rådgivere og samtalepartnere for myndighetene.

Med hilsen
for VKE

Thor E. Lexow
Administrerende direktør